

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Sžk/11/2016
Identifikačné číslo spisu: 4012200555
Dátum vydania rozhodnutia: 12.07.2018
Meno a priezvisko: JUDr. Jaroslava Fúrová
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2018:4012200555.5

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobkyne v 1. rade: M. F., nar. XX.XX.XXXX, U. D. XX, XXXXX F., Q., žalobcu v 2. rade: J. M., nar. XX.XX.XXXX, G. XXXX/XXX, U., právne zastúpených JUDr. Petrom Hríbom, advokátom so sídlom v Bratislave, Metodova 7, proti žalovanému: Ústredie práce, sociálnych vecí a rodiny, Špitálska 8, 812 67 Bratislava, v konaní o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia a postupu právneho predchodcu žalovaného č. j. A/2012/01248 č. z. A/2012/044476 z 18.4.2012, o odvolaní žalovaného (označené ako kasačná sťažnosť), ktoré podal žalovaný proti rozsudku Krajského súdu v Nitre č. k. 15S/26/2012-284 zo dňa 21.6.2016, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky odvolanie žalovaného odmieta.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania.

Odôvodnenie

Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Nitre (ďalej len „krajský súd“ alebo „súd prvého stupňa“) podľa § 250j ods. 2 písm. a/ O.s.p. zrušil rozhodnutie riaditeľky a vedúcej služobného úradu Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Topoľčany č. j. A/2012/01248, č. z. A/2012/044476 zo dňa 18.4.2012 a rozhodnutie Úradu práce sociálnych vecí a rodiny Topoľčany č. j. A/2012/01248, č. z. A/2012/016695 zo dňa 7.2.2015 a vec vrátil žalovanému na ďalšie konanie. Žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcom v 1. a 2. rade náhradu trov konania. Napadnutý rozsudok bol vyhlásený dňa 21.6.2016.

Proti tomuto rozsudku podal žalovaný podanie, ktoré označil ako kasačnú sťažnosť, ktoré podal na pošte dňa 3.10.2016, krajskému súdu bolo doručená dňa 4.10.2016. Žalovaný namietal, že krajský súd v konaní alebo pri rozhodovaní porušil zákon s poukazom na § 440 ods. 1 písm. b/, g/ a i/ Správneho súdneho poriadku. Žalovaný sa domáhal, aby odvolací napadnutý rozsudok krajského súdu zrušil a vrátil vec krajskému súdu na ďalšie konanie.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§ 10 ods. 2 O.s.p. v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p.) vec preskúmal bez nariadenia pojednávania podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného bolo podané oneskorene.

Podľa § 41 ods. 1 - 3 O.s.p. - zákona č. 99/1963 Zb. účastníci môžu robiť svoje úkony akoukoľvek formou, pokiaľ zákon pre niektoré úkony nepredpisuje určitú formu.

(2) Každý úkon posudzuje súd podľa jeho obsahu, aj keď je úkon nesprávne označený.

(3) Hmotnoprávny úkon účastníka urobený voči súdu je účinný aj voči ostatným účastníkom, avšak len od okamihu, keď sa o ňom v konaní dozvedeli.

Podľa § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona.

§ 201 ods. 1 O.s.p. účastník môže napadnúť rozhodnutie súdu prvého stupňa odvolaním, pokiaľ to zákon nevyklučuje. Ak z právneho predpisu vyplýva určitý spôsob vyrovnania vzťahu medzi účastníkom a vedľajším účastníkom, môže podať odvolanie aj vedľajší účastník.

Podľa § 204 ods. 1 veta prvá O.s.p. odvolanie sa podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Podľa § 218 ods. 1 písm. a/ O.s.p. odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré bolo podané oneskorene.

Podľa § 491 ods. 1 až 3 Správneho súdneho poriadku - zákona č. 162/2015 Z.z. (ďalej len „SSP“) ak nie je ďalej ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

(2) Právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované. Ak sa tento zákon použije na konania začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, nemožno uplatňovať ustanovenia tohto zákona, ak by boli v neprospech žalobcu, ak je ním fyzická osoba alebo právnická osoba.

(3) Na lehoty, ktoré dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona neuplynuli, sa použijú ustanovenia tohto zákona; ak však zákon doteraz ustanovoval lehotu dlhšiu, uplynie lehota až v tomto neskoršom čase.

Podľa § 492 ods. 1 až 3 SSP konania podľa tretej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

(2) Odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov.

(3) Lehoty na podanie odvolania, ktoré začali plynúť pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, plynú podľa doterajších predpisov a ich právne účinky zostávajú zachované.

Z ustanovení odsekov § 41 ods. 1 a 2 O.s.p. vyplýva, že úkony účastníkov sa spravujú zásadou neformálnosti. Praktické dôsledky sa prejavujú v tom, že účastníci zásadne môžu podľa uváženia urobiť procesný úkon - prejav vôle písomným podaním alebo ústne do zápisnice s rovnakými právnymi účinkami ale vždy výslovne alebo tak aby neboli pochybnosti o ich skutočnej vôli; to isté platí aj o úkonoch ich zástupcov a osôb zúčastnených na konaní. Súd posudzuje úkony účastníkov, ich zástupcov či iných osôb zúčastnených na konaní dôsledne podľa ich obsahu a nie podľa toho ako ich pomenovali, označili.

Najvyšší súd v predmetnej veci, vzhľadom na skutočnosť, že z obsahu pripojeného súdneho spisu zistil, že Krajský súd v Nitre vyhlásil napadnutý rozsudok dňa 21.6.2016, t.j. za účinnosti procesného predpisu - Občianskeho súdneho poriadku (zákona č. 99/1963 Zb.), podľa ktorého vo veci postupoval pri prieskume rozhodnutí správnych orgánov, ktoré zároveň zrušil výrokovou časťou napadnutého rozsudku postupom podľa § 250j ods. 2 písm. a/ O.s.p. a proti tomuto rozsudku žalovaný podal podanie zo dňa 3.10.2016 označené ako kasačná sťažnosť, má za to, že je potrebné sa ako k zásadnému vyjadriť k tomu, či bude odvolací súd rozhodovať o kasačnej sťažnosti žalovaného ako sťažovateľa (tak ako navrhol žalovaný) postupom podľa zákona č. 162/2015 Z.z. alebo o opravnom prostriedku - odvolaní žalovaného postupom podľa Občianskeho súdneho poriadku - zákona č. 99/1963 Z.z..

Nebolo sporné, že krajský súd vyhlásil napadnutý rozsudok za účinnosti Občianskeho súdneho poriadku, t.j. zákona č. 99/1963 Zb. dňa 21.6.2016, pričom zároveň účastníci konania boli v rozsudku v časti poučenie riadne poučení, že proti predmetnému rozsudku je prípustné odvolanie v lehote do 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom Krajského súdu v Nitre na Najvyšší súd Slovenskej republiky.

Žalovaný ako sám tvrdí, podal proti predmetnému rozsudku kasačnú sťažnosť, pričom poukazoval najmä na ust. § 491 ods. 2 a 3 Správneho súdneho poriadku.

Podľa § 154 ods. 1 O.s.p. pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia.

Podľa § 156 ods. 1 O.s.p. rozsudok sa vyhlasuje vždy verejne; vyhlasuje ho predseda senátu alebo samosudca v mene Slovenskej republiky. Uvedie pritom výrok rozsudku spolu s odôvodnením a poučením o odvolaní a o možnosti výkonu rozhodnutia.

Podľa § 156 ods. 4 O.s.p. len čo súd vyhlási rozsudok, je ním viazaný.

Podľa § 157 ods. 1 O.s.p. v písomnom vyhotovení rozsudku sa po slovách „V mene Slovenskej republiky“ uvedie označenie súdu, mená a priezviská sudcov a prísediacich, presné označenie účastníkov a ich zástupcov, účasť prokurátora, označenie prejednávanej veci, znenie výroku, odôvodnenie, poučenie o lehote na podanie odvolania a náležitostiach odvolania podľa § 205 ods. 1 a 2, poučenie o možnosti výkonu rozhodnutia a deň a miesto vyhlásenia.

Najvyšší súd Slovenskej republiky uvádza, že v predmetnej veci dochádza k stretu tzv. novej a starej právnej úpravy, t.j. Občianskeho súdneho poriadku (zákona č. 99/1963 Zb.) a Správneho súdneho poriadku (zákona č. 162/2015 Z.z. účinného od 1.7.2016).

V ust. § 491 ods. 1 SSP je uvedené, že platí tento zákon, t.j. zákon č. 162/2015 Z.z., ak nie je ďalej ustanovené inak, aj na konania začaté podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku predto dňom nadobudnutia jeho účinnosti. Ide o tzv. princíp okamžitej aplikability procesných noriem, ktorý spravídla, resp. vždy je doplnený komplementárnym pravidlom o justifikácii účinkov procesných úkonov, (ultraaktivita), teda o pravidlo, že začaté konania sa dokončia podľa doterajších (zrušených a neúčinných) procesných predpisov, či noriem.

Pre rozsudok je rozhodujúci stav v čase jeho vyhlásenia (§ 154 ods. 1 O.s.p.), ide o jedno z kľúčových pravidiel nášho civilného procesu, ktoré vyvoláva mnohé dopady a súvislosti. Je potrebné zdôrazniť, že uvedené pravidlo sa dotýka výlučne skutkových okolností veci, nie právneho posúdenia. Pre súd je teda rozhodujúci skutkový stav veci v čase vyhlásenia rozhodnutia. Právny stav veci určujú spravídla prechodné ustanovenia hmotnoprávných predpisov bez ohľadu na to aké hmotné právo platí v čase vyhlásenia rozhodnutia. Uvedené pravidlo tak nemá nejaký dosah na intertemporálne ustanovenia hmotnoprávných ani procesných predpisov.

Nosným pojmovým znakom procesnej intertemporality je princíp okamžitej použiteľnosti novej procesnej úpravy na všetky konania prebiehajúce na súde a začaté podľa doterajších predpisov. Zmyslom tohto princípu je zabezpečiť hladký a bezproblémový procesný režim súdnych konaní. Súd ani

účastníci konania nemajú hľadať procesný režim v spleti prechodných ustanovení, ale sústrediť sa na hmotnoprávnu podstatu veci. Tento princíp je procesnému právu natoľko imanentný, že sa nemusí explicitne vyjadrovať v prechodných ustanoveniach procesnej úpravy, t.j. platí bez toho, aby bol vyjadrený. Ide o prejav pôsobnosti právnych noriem do budúcnosti. Ak však zákonodarca tento princíp vyjadrí *expressis verbis*, nie je to na škodu veci, tak ako je to aj uvedené v ust. § 491 ods. 1 SSP.

Obsahom princípu vyjadreného v § 491 ods. 2 SSP je skutočnosť, že procesné úkony subjektov súdneho konania vykonané počas platnosti a účinnosti skoršieho procesného predpisu sa vo sfére svojich účinkov prejavujú s relevanciou pre konanie samotné aj počas účinnosti nového procesného predpisu. Úprava okamžitej aplikability správneho poriadku vyjadrená v § 491 ods. 1 SSP nie je bezvýnimočná. Výnimky z okamžitej aplikability, t.j. ultraaktivita procesných postupov sa týka - ochrany procesných práv žalujúcej fyzickej alebo právnickej osoby podľa druhej vety § 491 ods. 2 SSP, neuplynutých lehôt podľa § 491 ods. 3 SSP, druhu konania a to konania podľa tretej hlavy piatej časti O.s.p v zmysle § 492 ods. 1 SSP, konania inštančného postupu a to odvolacieho konania podľa § 492 ods. 2 a 3 SSP.

Účelom výnimiek ustanovených v § 491 SSP je nezhoršenie právnej situácie určených účastníkov konania, výnimky upravené v § 492 SSP reagujú na zrušenie príslušných procesných inštitútov. Až na vyššie uvedené výnimky sa teda na konanie pred správnym súdom začaté podľa piatej časti O.s.p. a neskončené do 1.7.2016, po tomto dni v zmysle okamžitej aplikability vzťahujú ustanovenia Správneho súdneho poriadku, zákona č. 162/2015 Z.z.. Pokiaľ ustanovenie druhej vety § 491 ods. 2 SSP upravuje, že voči žalobcovi ak je ním fyzická alebo právnická osoba nemožno aplikovať tie ustanovenia Správneho súdneho poriadku, ktoré by boli v jeho neprospech oproti pôvodnej právnej úprave danej piatou časťou Občianskeho súdneho poriadku, tak porovnanie oboch právnych úprav bude vždy závislé od konkrétnej procesnej situácie.

Prípadosť justifikácie úkonov (§ 491 ods. 2 SSP) v rozhodovacej praxi súdov bolo aj formulovanie poučenia v súdnych rozhodnutiach vyhlásených alebo vydaných pred 1.7.2016, ale vyhotovených a doručovaných až po tomto dni. Ak bolo rozhodnutie krajského súdu vyhlásené, či vydané pred 1.7.2016, opravným prostriedkom voči nemu mohlo byť vždy len odvolanie (ak bolo podľa Občianskeho súdneho poriadku prípustné), a to bez ohľadu na moment následného doručenia takéhoto rozhodnutia zo strany krajského súdu účastníkom konania. Ustanovenie § 492 ods. 2 SSP totiž upravuje len začaté odvolacie konanie, pretože riešenie nezačatých odvolacích konaní by bolo normatívne neudržateľné. Aj pre posúdenie uvedenej formulácie poučenia o opravnom prostriedku bola preto rozhodujúca prvá veta § 491 ods. 2 SSP, pretože rozhodnutie krajského súdu vyhlásené alebo vydané pred 1.7.2016 ako úkon súdu vyvoláva právny účinok, ktorého obsahom je možnosť nastúpenia odvolacieho inštančného konania (pozri komentár k Správne súdnemu poriadku, str. 1783, Baricová, Fečík, Števíček, Filová a kol., nakladateľstvo C.H. BECK, 2018).

Zrušenie starej a prijatie novej právnej úpravy je nutné spájať so zásahom do princípov rovnosti a ochrany dôvery občana v právo. Dochádza k tomu v dôsledku ochrany iného verejného záujmu, či základného práva a slobody. Posudzovaním tohto konfliktu hľadiskom proporcionality s ohľadom na intertemporalitu by malo viesť k záveru o druhu legislatívneho riešenia časového stretu právnych úprav. Proporcionality je možné pritom charakterizovať tak, že vyšší stupeň intenzity verejného záujmu, resp. ochrany základných práv a slobôd, odôvodňuje vyššiu mieru zásahu do princípu rovnosti a ochrany dôvery občana v právo na novú právnu reguláciu. Platia tu zároveň maximá, prikazujúce v prípade obmedzenia základného práva, resp. slobody, šetriť jeho podstatu a zmysel. Pri posúdení spôsobu legislatívneho riešenia intertemporalít zohráva totiž dôležitú svoju rolu nielen miera odlišnosti novej a starej právnej úpravy, ale i spoločenská naliehavosť zavedenia novej právnej úpravy. Rozhodovanie zákonodarca o spôsobe riešenia časového stretu starej a novej právnej úpravy, teda z hľadiska ústavného nie je vecou náhody alebo vecou ľubovôle. Je vecou zvažovania v kolízii stojacich ústavnoprávnych princípov. (Ústavný súd ČR sp. zn. PL ÚS 4/95).

Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na vyššie uvedené úvahy a východiská podanie žalovaného

zo dňa 3.10.2016 označené ako kasačná sťažnosť, vyhodnotil ako odvolanie žalovaného proti napadnutému rozsudku (bez ohľadu na jeho označenie).

Z obsahu súdneho spisu, najmä z priloženej doručky vyplýva, že napadnutý rozsudok Krajského súdu Nitra pod č.k. 15S/26/2012-284 zo dňa 21.6.2016 žalovaný prevzal dňa 5.9.2016, opravný prostriedok - odvolanie žalovaný podal na pošte dňa 3.10.2016.

Nasledujúcim dňom, t.j. dňom 6.9.2016 (utorok) začala žalovanému v zmysle § 57 ods. 1 O.s.p. plynúť 15 dňová lehota na podanie odvolania a táto skončila dňom 20.9.2016, t.j. utorok - bežný pracovný deň a zároveň posledný deň na podanie odvolania. Dňa nasledujúceho, teda dňa 21.9.2016 rozsudok krajského súdu nadobudol právoplatnosť. Odvolanie proti predmetnému rozsudku (ktoré žalovaný označil ako kasačnú sťažnosť) bolo žalovaným podané na pošte až dňa 3.10.2016, teda oneskorene, po uplynutí lehoty na podanie odvolania v zmysle zákona (obdobne napr. aj NS SR vo veci sp. zn. 7So/68/2016 zo dňa 28.3.2018).

Vzhľadom na uvedené dôvody Najvyšší súd Slovenskej republiky postupom podľa § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. v spojení s § 218 ods. 1 písm. a/ a § 204 ods. 1 O.s.p. a § 492 ods. 2 SSP odvolanie žalovaného bez toho aby sa meritórne zaoberal dôvodmi uvedenými v odvolaní ako oneskorené odmietol.

O náhrade trov odvolacieho konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 246c ods. 1 veta prvá O.s.p. v spojení s § 224 ods. 1 O.s.p. analogicky podľa § 146 ods. 1 písm. c/ O.s.p. a § 492 ods. 2 SSP vyslovil, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, keďže výsledok konania je obdobný ako pri zastavení konania.

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere 3:0. (§ 3 ods. 9 veta tretia zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov účinnom od 1.5.2011)

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.